

Region Öst

Vecka 22 2020

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Höstvetets kväveupptag ökar

Den senaste veckan har kväveupptaget ökat mer än tidigare under våren. Så nu ser vi större eller mindre ökningar i de flesta fält tack vare nederbörd och högre temperaturer. Vid mätningen den 22-25 maj var det genomsnittliga kväveupptaget 35 kg/ha i de ogödslade nollrutorna och 77 kg/ha i gödslade fälten, en skillnad på 41 kg/ha.

Den senaste veckan har upptaget i nollrutorna ökat med 8 kg/ha och i gödslade fält med 20 kg/ha vilket är mer än tidigare. I nollrutorna varierade upptaget mellan 9 och 106 kg/ha och i de gödslade fälten mellan 44 och 142 kg/ha. Den senaste tidens nederbörd och högre temperaturer har satt fart på kväveupptaget.

Skillnader mellan kväveupptag beroende på omständigheterna

Höstvete efter raps som förfrukt har ett högre kväveupptag i både nollrutor och gödslade fält. I bild 1-6 ser du olika exempel på kväveupptag från de olika fälten. Skillnaden till fält med förfrukt stråsäd är ungefär 10 kg i båda fallen, vilket bekräftar rapsens positiva förfruktsegenskaper. Höstvete efter ärter eller åkerböna har ett ca 10 kg/ha lägre upptag än efter spannmål. Det är svårt att säga vad det beror på eftersom det är stora variationer mellan de ingående fälten. På fält där man regelbundet använder stallgödsel i växtföljden är kväveupptaget också ungefär 10 kg högre i både nollrutor och gödslade fält jämfört med fält utan stallgödsel.

Bild 1 till vänster: Fält E2 Vårdsberg Östergötland, höstvete efter höstvete, nollrutans upptag är hittills 9 kg kväve/ha och gödslat fält 56 kg/ha.

Bild 2 till höger: Fält E4 Helleberga Östergötland, höstvete efter rödklöver, nollrutans upptag är 58 kg kväve/ha och gödslat fält 83 kg/ha. Relativt liten färgskillnad mellan nollruta och fält tyder på hög markleverans. Foton: Pernilla Kvarmo

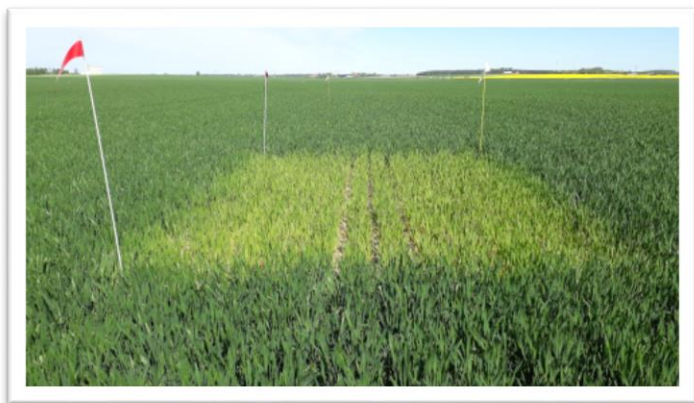

Bild 3 till vänster: Fält E5 Ullekalv Östergötland, höstvete efter höstvete, nollrutans upptag är hittills 17 kg kväve/ha och gödslade fältets 69 kg/ha. Foto: Pernilla Kvarmo

Bild 4 till höger: Fält D13 Stora Lövhulta Södermanland, höstvete efter höstraps, nollrutans upptag är hittills 43 kg kväve/ha och gödslade fältets fält 85 kg/ha. Foto: Lovisa Eriksson

Bild 5 till vänster: Fält H17 Ljungbyholm Kalmar, höstvete efter höstraps, veckans högsta upptag i nollrutan med 106 kg kväve/ha och gödslade fältets 142 kg/ha.

Bild 6 till höger: Fält H18 Ljungbyholm, höstvete efter höstvete, upptaget av kväve i nollrutan är 52 kg/ha och gödslade fältets 100 kg/ha. Foton: Lisbeth Hansson

Kompletteringsgödsling – vänta så länge som möjligt för att säkrare bedöma skörden

Höstvetet börjar närma sig flagbladsstadiet, DC 37, och några fält har redan kommit dit. Att ta hjälp av kväveupptaget i en nollruta för att bedöma hur stor komplettering av kväve som behövs när flaggbladet är på väg ut är en metod som har visat sig fungera väl. Även förra årets kvävestrategiförsök (L3-2314) visade att en kompletteringsgödsling med omkring 30 procent av planerad gödslingsgiva i flaggbladstadiet, DC 37, i medeltal gav högsta skörd i nio kvävestrategiförsök. [Du kan läsa mer om resultaten i kvävestrategiförsök 2019 \(L3-2314\) på Sverigeförsökens webbplats.](#) En väldigt viktig del i att bedöma hur mycket kväve som behövs är att uppskatta skördepotentialen. Här är såklart tidigare erfarenhet av fältets skördepotential en viktig del i bedömningen. [I skriften Rekommendationer för gödsling och kalkning 2020 finns schablonrekommendationer för kvävegödsling till höstvete efter stråsåd utifrån](#)

förväntad skörd. Använd värdena som utgångspunkt och justera dem efter årsmån och fältets kväveleverans.

Jämför vi 2020 med tidigare år för de gårdar och fält vi har mätt på respektive år ligger kväveupptaget i nollrutorna nu i DC 32 (i median) ungefär 15 kg lägre jämfört med 2019 vid motsvarande utvecklingsstadium. Tittar vi på flera år är upptaget i nollrutorna nu i nivå med upptaget 2018 och lite lägre jämfört med 2015 och 2016. I de gödslade fälten har upptaget varit ungefär lika stor de olika åren vid DC 32. Jämförelsen är ungefärlig eftersom fälten och gårdarna som är med i mätningarna varierar lite mellan åren.

Ta hänsyn till fältets variation

Utöver att bedöma skördenivå och nollrutans kväveleverans behöver du också ta hänsyn till variationen inom fält till exempel med hjälp av kvävesensor, CropSAT eller andra verktyg. Med hjälp av satellitbilder kan du bedöma variationen och även göra en styrfil för varierad gödsling i fältet. Även i år bidrar Greppa Näringen så att alla kan utnyttja tjänsten CropSAT kostnadsfritt. Du kommer åt kartorna från [Greppa Näringens webbplats www.greppa.nu](http://www.greppa.nu) eller [direkt via webbplatsen www.cropsat.se](http://www.cropsat.se). Det är DataVäxt som ansvarar för CropSAT sedan förra året. Du kan markera block, dela fält med hjälp av en delningslinje och ta fram en vegetationskarta och även skapa tilldelningsfiler för att styra gödselspridaren. Den europeiska rymdstyrelsen, ESA, har skjutit upp ett antal satelliter och Sverige är ett av de länder som delfinansierar arbetet. Sentinel 2 passerar över Sverige var femte dag. Det ger större möjligheter att få flera satellitbilder under molnfria förhållanden.

Titta på dina nollrutor även om du inte kan mäta kväveupptaget

Om skillnaden mellan gödslat fält och nollrutan är liten tyder det på att markens kväveleverans är hög och antagligen kan du hålla igen på kvävegödslingen. Är däremot skillnaden mellan nollruta och gödslat fält stor tyder det på att markens bidrag till kväveupptaget är liten och du kan behöva öka den totala kvävegödslingen. Se bild 1-6 tidigare i brevet.

Fortsatt bra fart på kväveupptaget i Kalmar län

Höstvetet i Kalmar län leder fortfarande utvecklingen och är i flaggbladsstadiet, DC 37-39. Kväveupptaget i både nollrutor och gödslade fält är också högst i Kalmar län. Kväveupptaget var i medeltal 66 kg/ha i nollrutorna och 108 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 1. Den senaste veckan har upptaget ökat med 10 kg i nollrutorna och 7 kg i de gödslade fälten. Kväveupptaget över tid visas i diagram 2.

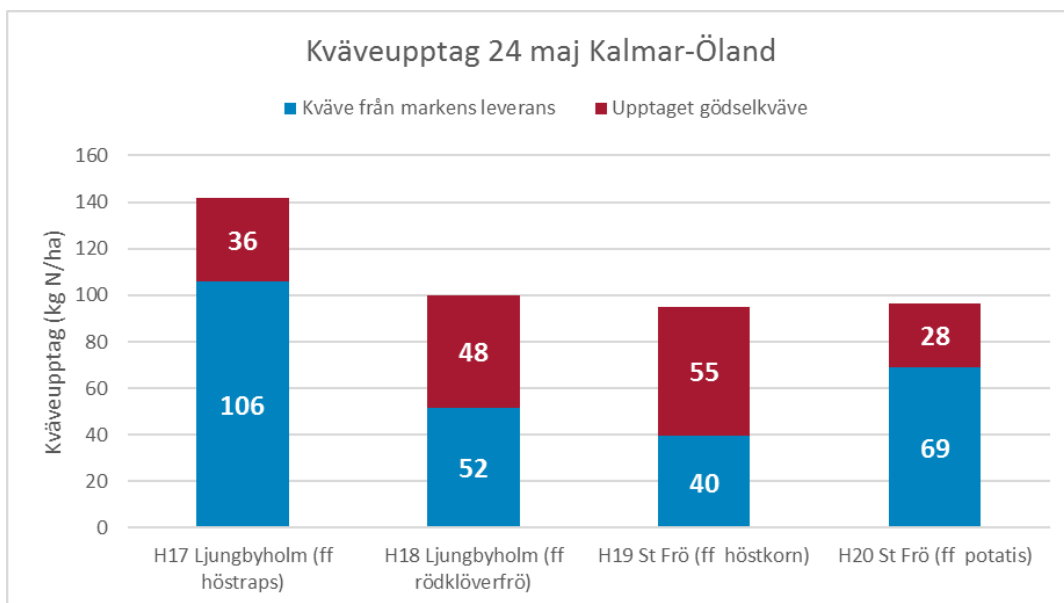

Diagram 1. Kväveupptaget i Kalmar län den 24 maj. När mätningarna gjordes var vetet i DC 37-39. På alla fält används stallgödsel regelbundet. Förfrukterna visas inom parentes efter fältets namn och jordarterna är främst lättlor.

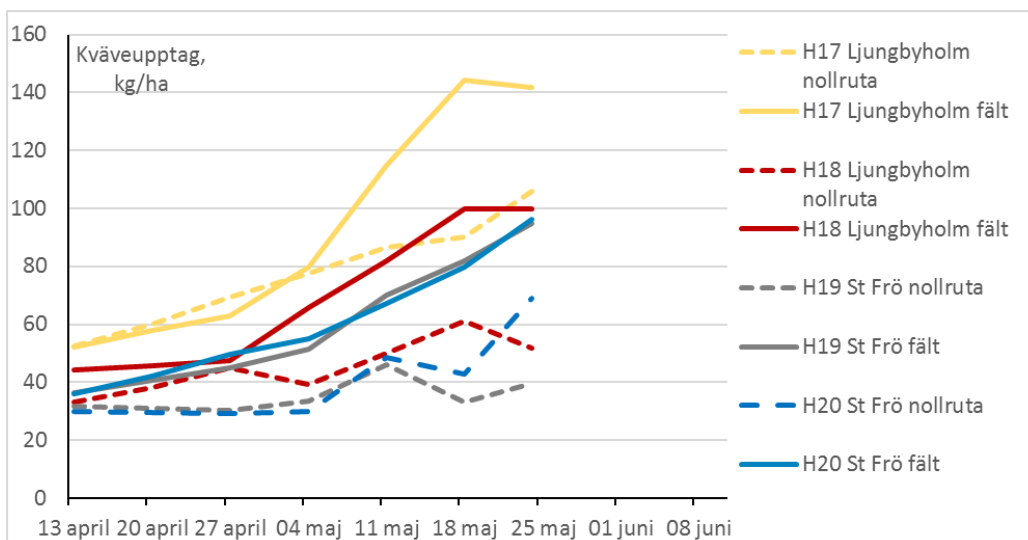

Diagram 2. Kväveupptag över tid i Kalmar län. Kväveupptaget fortsätter att öka särskilt i de gödslade fälten.

Nu ökar kväveupptaget även i Östergötland

I Östergötland hade alla fält kommit in i stråskjutningen och vetet hade en nod till att flaggbladets spets börjar synas, DC 31-37, när mätningarna gjordes den 22 maj.

Kväveupptaget var i medeltal 25 kg/ha i nollrutorna och 68 kg/ha i de gödslade fälten, se

diagram 3. Den senaste veckan har upptaget ökat med 6 kg/ha i nollrutorna och med 24 kg/ha i de gödslade fälten. Det betyder att höstvetet tar upp kväve i rask takt.

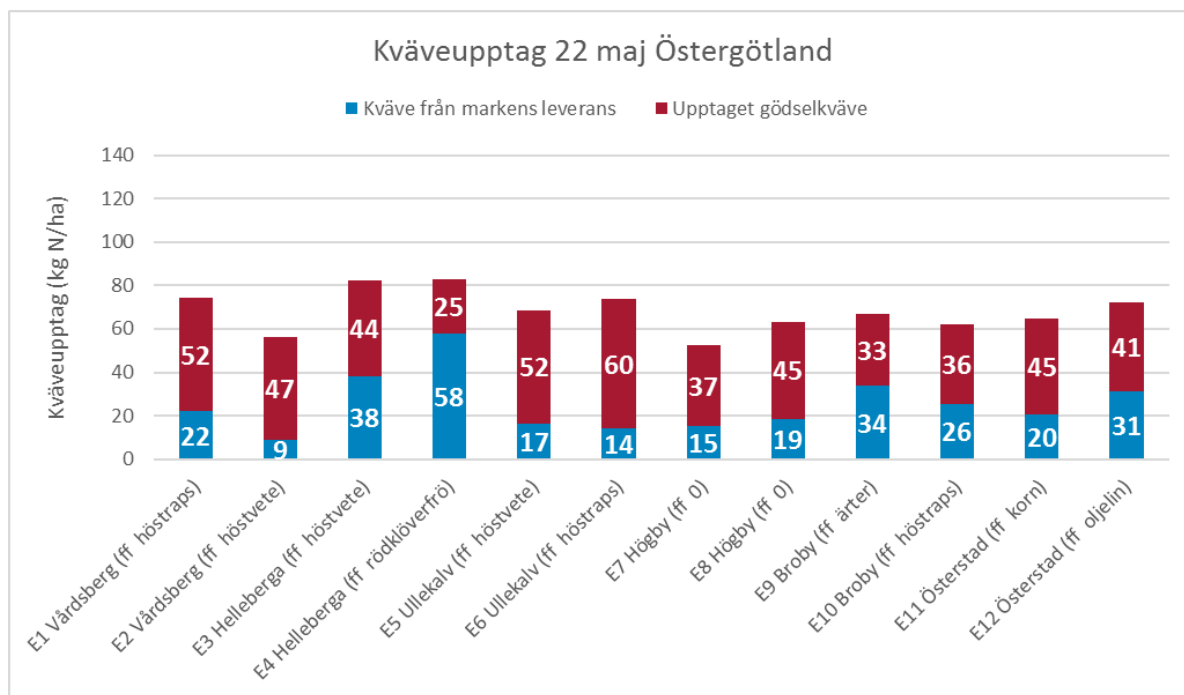

Diagram 3. Kväveupptaget i höstvetefält i Östergötland den 22 maj. När mätningarna gjordes var vetet i DC 31-37. Jordarterna varierar från sandig jord till styv lera.

I diagram 4-6 visas kväveupptaget över tid. I diagrammen syns att upptaget av kväve nu ökar ganska mycket, särskilt i de gödslade fälten.

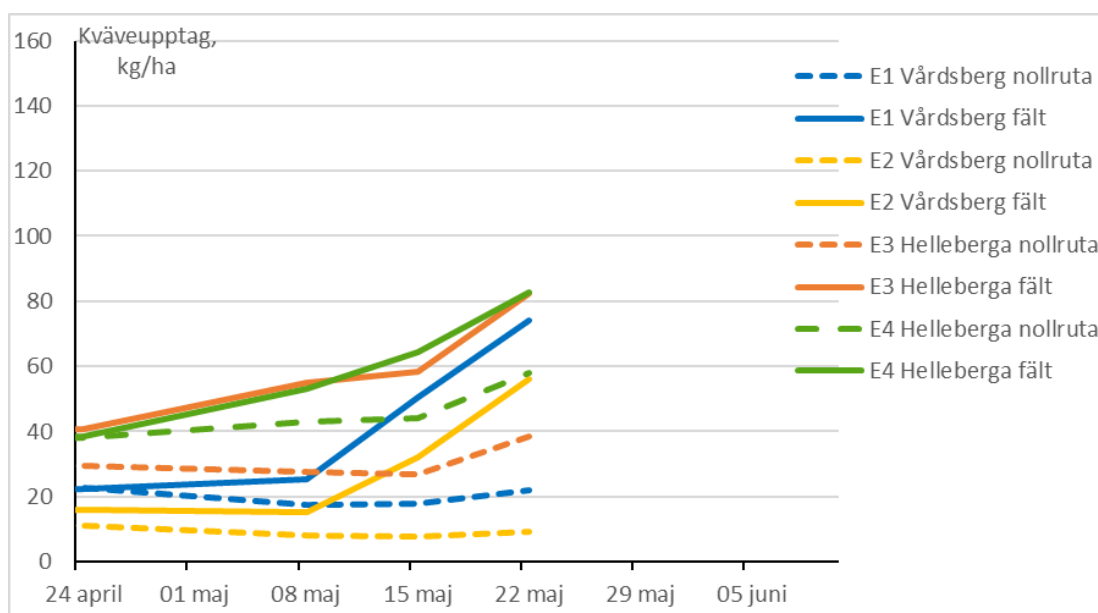

Diagram 4. Kväveupptag över tid på fälten i Vårdsberg och Helleberga, Östergötland.

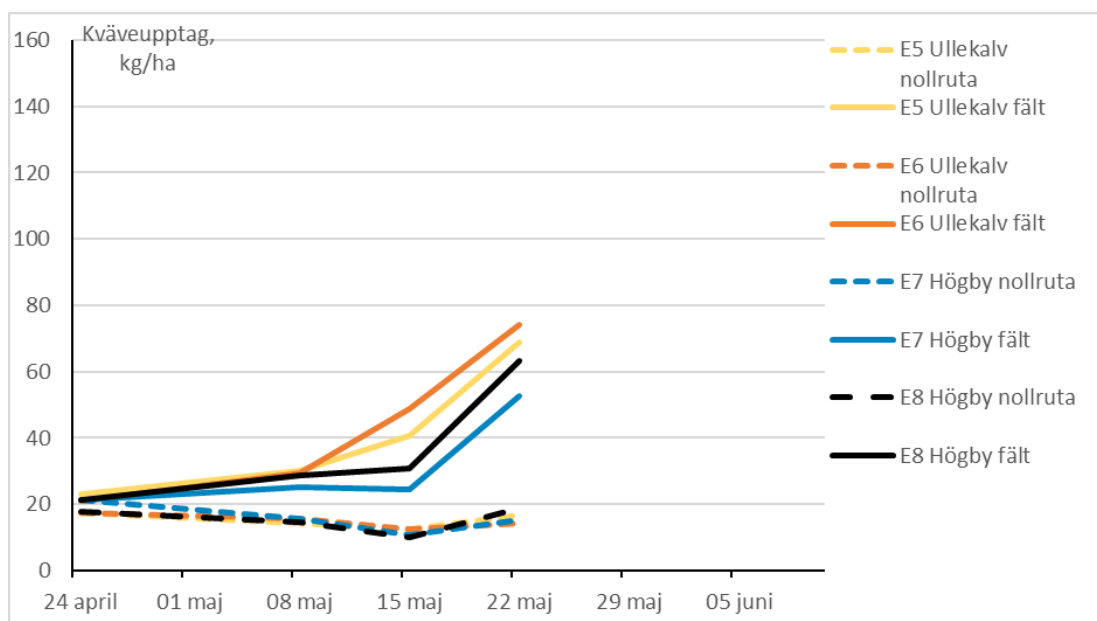

Diagram 5. Kväveupptag över tid på fälten i Ullekalv och Högby, Östergötland.

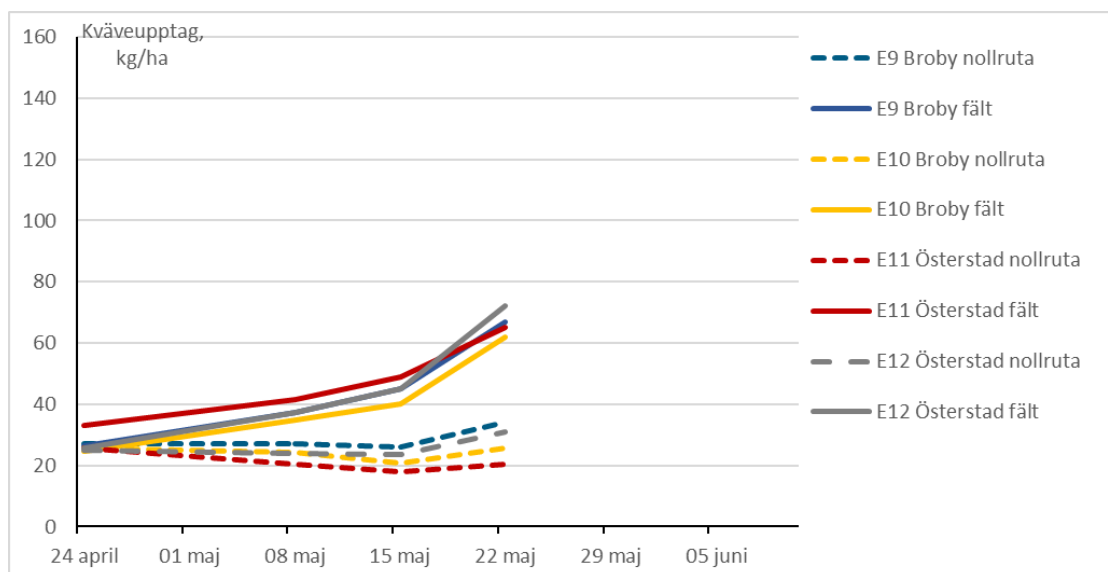

Diagram 6. Kväveupptag över tid på fälten i Broby och Österstad, Östergötland.

Södermanlands län - kväveupptaget fortsätter med god fart

I Södermanlands län gjordes mätningarna den 25 maj. Höstvetet hade två noder till flaggbladsspetsen börjar synas, DC 32-37. I snitt var kväveupptaget 48 kg/ha i nollrutorna och 88 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 7. Upptaget har den senaste veckan ökat med 14 kg i nollrutorna och 27 kg i fälten, vilket är högt även denna vecka, se diagram 8.

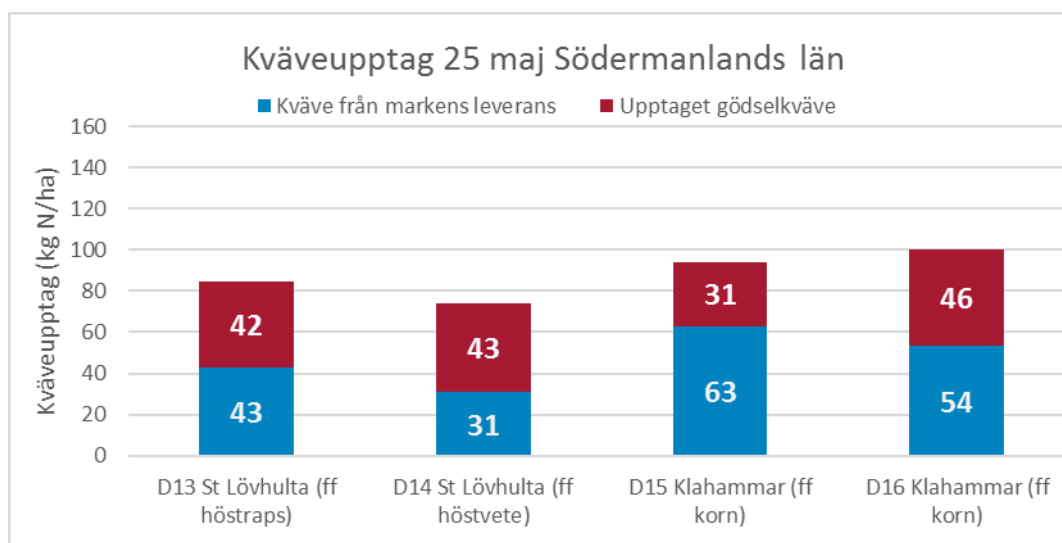

Diagram 7. Kväveupptaget i höstvetefält i Södermanlands län den 25 maj. När mätningen gjordes var vetet i DC 32-37. Jordarten är styv lera.

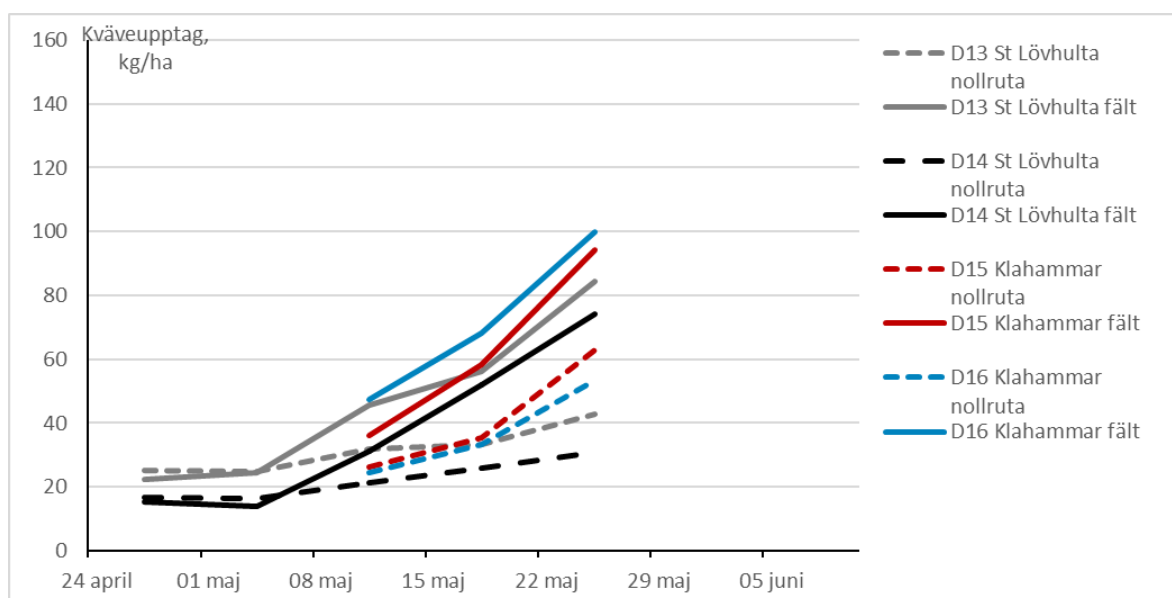

Diagram 8. Kväveupptag över tid på fälten i Stora Lövhulta och Klahammar, Södermanland.

Även i Örebro län ökar kväveupptaget i gödslade fält

I Örebro län gjordes mätningarna den 24 maj. Höstvetet hade fortfarande en till två noder, DC 31-32. I snitt var kväveupptaget 19 kg/ha i nollrutorna och 53 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 9. Senaste veckan har upptaget i nollrutorna ökat med knappt ett kg/ha och med 9 kg/ha i de gödslade fälten, se diagram 10.

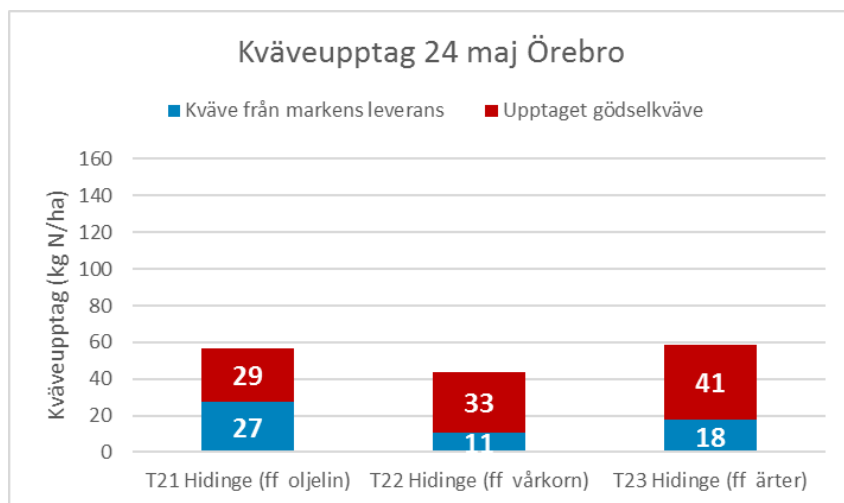

Diagram 9. Kväveupptag i höstvetefält i Örebro län den 24 maj. När mätningen gjordes var vetet i DC 31-32. Jordarten är mellanlera och lättlera.

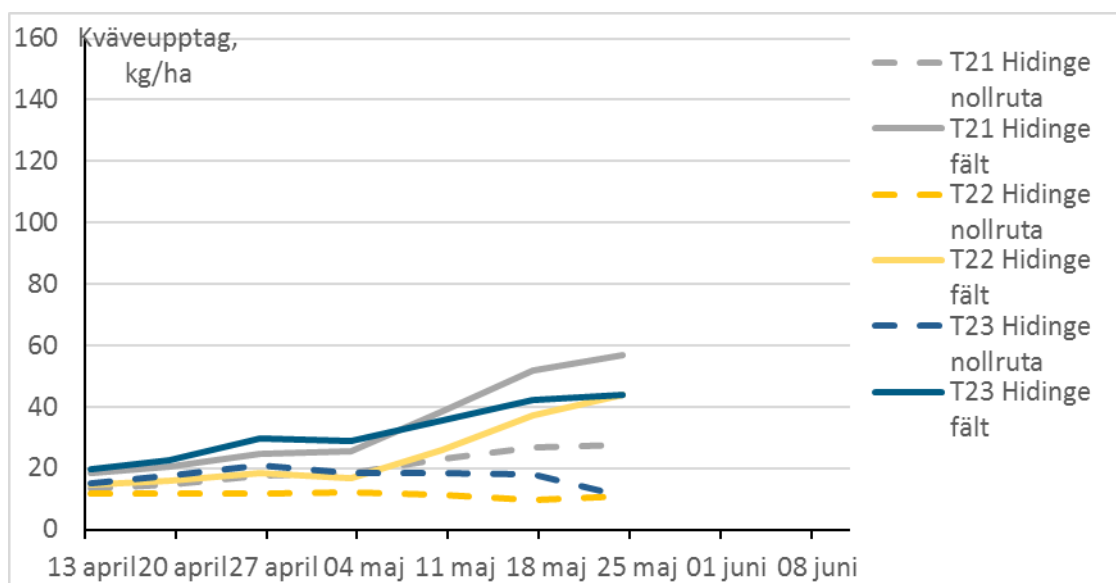

Diagram 10. Kväveupptag över tid i fälten på Hidinge, Örebro län.

Nästa mätning

Nästa mätning blir runt kommande helg.

Pernilla Kvarmo och Johan Malgeryd, Linköping

En blandning av olika fält

Nollrutefälten är vanliga fält med en variation av sorter, jordarter, jordbearbetning och gödsling. På sista sidan hittar du bakgrundsdata och gödslingar för fälten i tabell 1.

Sorter, jordarter, förfrukter och kvävegivor för fälten

Tabell 1. Förutsättningar som höstvetesort, jordart, förfrukt och gödsling på respektive fält som vi mäter.

Plats	Sort	Jordart	Förfrukt	Kvävegödsling kg N/ha		Stallgödsel växtföljden
				Höst	Vår totalt	
E1 Vårdsberg	Informer	mullrik SL	höstraps		140	Nej
E2 Vårdsberg	Linus	mullrik SL	höstvete		140	Nej
E3 Helleberga	Informer	mmh ML	höstvete	14	196	Nej
E4 Helleberga	Informer	mmh ML	rödklöverfrö	11	188	Ja
E5 Ullekalv	Hereford	nmh mo LL	höstvete	12	176	Nej
E6 Ullekalv	Hereford	nmh I Sa	höstraps	12	141	Nej
E7 Högby	Julius	Mo?			150	Nej
E8 Högby	Julius	Mo?			150	Nej
E9 Broby	Reform	mr ML	ärter		86	Hönsflyt 12-15 ton/ha var 3:e år
E10 Broby	Informer	mr ML	höstraps		84	Hönsflyt 12-15 ton/ha var 3:e år
E11 Österstad	Linus	ML	korn		149	Nej
E12 Österstad	Brons	ML	oljelin	11	149	Nej
D13 St Lövhulta	Linus	SL	höstraps	10	176	Kyckling 4 ton var 6-e år, senast 2018
D14 St Lövhulta	Julius	SL	höstvete	11	176	Kyckling 4 ton var 6-e år, senast 2017
D15 Klahammar	Julius	ML	korn	40	190	Rötresten var 4-e år
D16 Klahammar	Praktik	ML	korn	40	190	Rötresten var 4-e år
H17 Ljungbyholm	Mariboss	nmh I Mo	höstraps		150	Gris/ kyckling var annat år
H18 Ljungbyholm	Cubus	mmh mo LL	rödklöverfrö		135	Gris/ kyckling var annat år
H19 St Frö	Torp	LL	höstkorn		108	Svinflyt, ca 17 ton/(ha*år)
H20 St Frö	Elixer	LL	potatis		108	Svinflyt, ca 17 ton/(ha*år)
T21 Hidinge	Julius	mmh ML	oljelin		170	Svinflyt
T22 Hidinge	Julius	mmh Mj LL	vårkorn		170	Svinflyt
T23 Hidinge	Julius	mh Mj LL	ärter		160	Svinflyt